

sunnuntai 6.7.2025
päättöseurat klo 13.30
Anna Kaisa Siltanen

Olemme saaneet viettää yhteisen viikonlopun Salon (sateisessa) sylissä. Minulle parivuotinen matka juhla valmisteluissa on ollut myös nostalginen matka merkittäviin vuosiin omalla elämänkaarellani. Muutimme perheeni kanssa parikymmentä vuotta sitten Särkisaloon omaan Huvikumpuun, seitsemänsadan asukkaan saaristokylään. Muuttomme nosti kunnan asukaslukua prosentilla ja koimme itsemme tervetulleiksi. Kotimme sijaitsi koulun naapurissa ja kirkkoon saimme kulkea kauniin peltomaiseman läpi muutamassa minuutissa. Nuo vuodet tarjosivat kaikkea, mitä ihminen tarvitsee: yhteisön, meren, metsän ja puutarhan. Voisin leikilläni sanoa, että kaksi nuorinta lastani syntyi siitä syystä, että Salon sairaalan synnytysosasto (joka nyt on toki jo lakkautettu) oli niin hyvä paikka synnyttää, että halusin kokea sen uudestaan ja uudestaan. Minulla oli kertynyt kuitenkin vertailupohjaa muistakin Suomen sairaaloista.

Vuonna 2009 pienestä Särkisalosta tuli osa suurta Saloa ja sain olla rakentamassa luottamushenkilönä myös suurta seurakuntaa. Kaupunki palveluineen tuli tutuksi ja parhaimmillaan luin päivittäin seitsemän eri salolaisen koulun wilmaa ja myin ja ostin mokkapaloja noin kymmenen eri harrastuksen hyväksi. Syli oli täynnä mutta välillä koin myös, että sain olla kannettavana.

Aivotutkijat ovat jo pitkän aikaa todistaneet sylissäpidon merkityksestä lapsen aivojen kehitykselle. Syliä pidetään jopa hengissäselviämisen edellytyksenä. Muistat ehkä kertomuksen orpokodista, jossa vauvat kuolivat nälkään huoneessa, joka oli täynnä pinnasänkyjä. Säännönmukaisesti oven viereisessä pinnasängyssä säilytetyt vauvat selvisivät hengissä ja kun asiaa tutkittiin, kävi ilmi että siivoojat pitivät öisin sylissä ovea lähinnä olevan sängyn vauvaa.

Taiteen yksi tarkoitus on herättää tunteita. Minut taide on päässyt kerran yllättämään tässä tehtävässä. Kymmenen vuotta sitten kiersin Tallinnan taidenäyttelyitä. Eräässä pienessä galleriassa oli lattiasta kattoon ulottuva musta teltta minkä ulkopuolella oli ohje astua sisään. Astuin paksun verhon välistä pieneen tilaan, missä oli tuoli ja tuolilla valkoinen tyyny. Ohje opasti istumaan tuolille ja ottamaan tyynyn syliin. Näin tein, hiukan huolimattomasti ja varsin epäkunnioittavasti. Kun asetin valkoisen tyynyn syliini, siihen heijastui videokuva; mustavalkoinen elävä lähikuva vastasyntyneestä tai ainakin hyvin pienestä vauvasta. Näky oli niin vahva, että vaikka tiesin että se on vain kuva, melkein tunsin vauvan tuoksun ja kuulin sen ääntelyn. Olin täysin jähmettynyt, tuntui sietämättömältä, etten voinut koskea vauvaan ja toisaalta koin toivottomuutta, kun en saanut katsekontaktia häneen vaikka hän oli sylissäni hyvin elävänä. Vauva katseli ympärilleen ja hänen pieni suu alkoi hapuilla selvästi äidin rintaa. Jokin tuossa epätodellisessa kuvassa liikutti minua valtavasti mutta ennen kuin kumpikaan meistä ehti purskahtaa itkuun, kuva vaihtui. Yhtäkkiä vauvan sijasta sylissäni oli vanha nainen. Häinkin yhtä avuttomana ja ryppyisenä, lähikuvassa pää tyynyllä sylissäni, katse hiukan harhaillen ja suu hamuten. Yritin kuunnella halusiko

hän sanoa minulle jotain vai oliko hänellä jano. Aloin hapuilla nokkamukia vierestäni, kun nainen yhtäkkiä hymyili hampaattomalla suullaan ja katsoi suoraan minuun. Ja sitten taas kuva vaihtui ja sylissäni oli vastasyntynyt, tällä kertaa eri vauva. Kuvat vaihtuivat ja aina kun syliini laskettu henkilö alkoi tuntua tutulta, hänet vietiin pois ja tilalle tuotiin toinen. Ja tosiaan, kaikki henkilöt olivat joko aivan pieniä vauvoja tai jo elämän loppupuolella olevia vanhuksia. En tiedä kauanko istuin teoksen äärellä mutta itkin valtavasti. Itkin vuoroin ilosta, vuoroin surusta, epätoivosta ja siitä, että en voinut tehdä mitään auttaakseni ihmisiä, vaikka he tulivat niin lähelle, vaikka heidät laskettiin minun syliini. Lopulta rohkenin ravistaa itseni irti tuosta taianomaisesta teoksesta ja lähdin pois. Niin järkyttynyt olin, etten tajunnut selvittää taiteilijan nimeä. Ja nyt kun tuo muisto palasi mieleeni, en enää voinut olla varma siitäkään, mikä galleria oli kyseessä.

Vaikka kokemuksesta on kymmenen vuotta, pystyn edelleen palauttamaan mieleeni joitakin noista teoksessa näkemistäni kasvoista. Ihmettelen, miten paljon samaa on elämän alussa ja lopussa ihmisen katseessa, liikkeissä ja tarvitsevuudessa. Miten paljon tarvitsemme toista ihmistä ja miten vähän lopulta voimme toisillemme tarjota yksin pimeässä teltassa. Mietin mihin sen tarvitsevuuden ja ikävän häivyttämme syntymän ja kuoleman välissä. Ja onko se juuri se ikävä, joka laittaa meidät pyytämään;

”Oi Jeesus ota syliisi nyt meidät pienet turviisi”

tai

”Tule yönkin teille,
syli uupuneille
avaa siunaten”

tai

”Armahda, Isä, meitä
ja päästä pahasta,
syliisi lämpöön peitä,
ravitse toivolla.”

Toivon, että sinä olet saanut joskus antaa sylisi jollekin, joka on sitä tarvinnut. Toivon, että sinä olet saanut olla jonkun sylissä silloin kun olet ollut syliä vailla. Ja totisesti toivon, että tämä mahdollisuus tulee vielä sinun elämässäsi eteesi molempiin suuntiin.

Tänään, lähtiessämme Salon suuresta hoitavasta sylistä toivon, että nämä juhlat ovat olleet sinulle syli, jota tarvitsit ja jonka vaikutus säilyy aivoissasi, hermostossasi ja sydämessäsi vielä pitkään.